

Et online praksisfællesskab for farmakonomstuderende

Baggrund

Hvad er problemet?

Underviserne fra Farmakonomuddannelsen oplever, at den viden de studerende får på studieopholdene ikke bliver anvendt i tilstrækkelig grad af de studerende i praktikken på apoteket. Samtidig er det udfordrende for underviserne at motivere de studerende til læring, når de er i praktik på apoteket.

Underviserne ønsker derfor at motivere de studerende til videre læring under praktikforløb samt at de i højere grad reflekterer over kobling mellem teori og praksis.

Hvad ved vi om løsninger?

Underviserne ønsker at kombinere den klassiske face-to-face undervisning, der anvendes på studieopholdene, med online teknologier i de studerendes praktiktid, for at understøtte de studerendes læring i praktiktiden og at omsætte viden til praksis. Til det kan der tages udgangspunkt i tre forskellige metoder: 1) teorien om 'blended leaning'[1], der er en pædagogisk tilgang til at kombinere traditionelle undervisningsmetoder med teknologiske ressourcer. De komponenter, der kan indgå, er fx fysisk undervisning, online undervisning, interaktivitet (online diskussioner) og selvstændig læring. Underviserne blander de forskellige læringsmetoder for en mere fleksibel og tilpasset læringsoplevelse, så de finder den løsning, der fungerer bedst i og imellem undervisningslektionerne - med det formål at styrke de studerendes individuelle behov for læring. 2) Etienne Wenger er en læringsteoretiker, der har udviklet begrebet 'communities of practice'. I bogen 'Praksisfællesskaber' [2] skriver E. Wenger, at motivation, kreativitet og problemløsning er værdifulde egenskaber i sit bud på en systematisk læringsteori. Han fremhæver, at overførsel af viden er en social proces, hvor mennesker udvikler sig gennem aktiv deltagelse - enten i det levede liv eller online. Det er i et praksisfællesskab, at menneskers erfaringer og meninger skabes med baggrund i en erfaringsbearbejdelse fra arbejdspladsen eller i familie- og fritidslivet. 3) Motivationsforskning, der tager fat på, hvad der driver og påvirker menneskers adfærd, beslutninger og handlinger. Center for Ungdomsforskning (CeFU) peger på fem motivationsformer: viden, mestring, involvering, præstation og relationer [3]. Inddragelse af motivationsforskning skal bidrage til mere effektive læringsmiljøer, motivere de studerende og fremme trivsel.

Med baggrund i de tre metoder: Blended leaning, E. Wengers læringsteori om praksisfællesskaber og CeFU fems motivationsformer har to undervisere fra Farmakonomuddannelsen (FkU) afprøvet et online praksisfællesskab for to studerende i vinteren 2022/2023. Pilotprojektet involverede en digital platform i Microsoft Teams, hvor to farmakonomstuderende i 14 dage afprøvede et online praksisfællesskab i praktiktiden. De to farmakonomstuderende gik på Pharmakon, men var på hver deres apotek i praktiktiden, hvilket vanskeliggjorde sparring med andre studerende. Formålet med pilotprojektet var derfor at pilotteste om et online praksisfællesskab mellem de studerende (via en digital platform i Microsoft Teams) kunne anvendes af de studerende og øge motivationen for læring i praktiktiden. Det online praksisfællesskab bestod af ét planlagt møde, en opgave de studerende skulle samarbejde om, en videoinstruktion om formål og anvendelse af den digitale platform, en Padlet samt et delt Word dokument – de sidste to skulle bruges til samarbejde om opgaven.

Resultaterne fra pilotprojektet 'Onlinesamarbejde i praktiktiden' viste:

- Videoinstruktion om formål og anvendelse af en digital platform fungerer godt
- Formulering af praksismål og kundespørgsmål (opgaven de skulle samarbejde om) hjælper til, at de studerende holder fokus på målene og gennemføre det aftalte i praksis på apoteket

- Padlet er nem at anvende og en god måde, hvorpå viden og læring kan deles mellem de studerende
- Et delt Word dokument, der blev anvendt som et fælles aftaleark, var en god samarbejdsmetode om opgaven.

Dansk læringsportal har i 2021 udgivet en artikel om en analysemetode, der tager fat på implementering af digitale teknologier i uddannelse, undervisning og læring. DigiTek-modellen blev skabt under Coronapandemien, hvor flere uddannelsesinstitutioner omlagde fysisk undervisning til digital undervisning [4]. DigiTek-modellen gør opmærksom på, at implementering af digitale teknologier i læring kræver opmærksomhed på flere områder f.eks. politik, økonomi, sociale og teknologiske rammefaktorer samt tilpasning og opmærksomhed på udbytte, elevernes og lærerens forudsætninger for at anvende teknologien samt kvalitetssikring af læring (ibid.)

Hvad mangler vi at vide?

Hvordan en digital platform understøtter farmakonomstuderende i at bruge deres teoretiske viden i praksis på apotekerne. Og hvordan Farmakonomuddannelsen organiserer og faciliterer, at de studerende bruger hinanden i læringsprocessen, mens de er i praktik på apoteket, så de kan omsætte viden til praksis.

Formål

At undersøge om og hvordan et online praksisfællesskab kan facilitere, at de studerende omsætter viden fra studieophold på Farmakonomuddannelsen til praksis på apoteket.

Problemstillinger:

1. Hvordan organiseres det online praksisfællesskab? Herunder beskrivelse af indholdet i praksisfællesskabet og underviserens opgaver
2. Hvordan oplever de studerende, at et online praksisfællesskab giver læring og understøtter, at viden anvendes af dem i praksis?
3. Hvordan oplever underviserne deres rolle og opgaver i et online praksisfællesskab?

Design og metode

Projektet er et feasibility studie, der afprøver og evaluerer et online praksisfællesskab i én klasse på 2. årgangs farmakonomstuderende gennem én praktikperiode (oktober 2023-februar 2024).

Beskrivelse af interventionen

Det online praksisfællesskab består af flere elementer:

- 1) Microsoft Teamsgruppe: underviserne har i forbindelse med de studerendes studieophold ansvar for at introducere de studerende til den digitale platform (oktober 2023) samt inddele dem i grupper, der skal arbejde sammen om opgaven. Underviserne sørger for, at de studerende i en klasse (n= 41) opdeles i mindre grupper med ca. 4-6 studerende pr. gruppe, og at alle grupper har en Microsoft Teams-gruppe. Gruppedannelsen sker primært ud fra de studerendes studiedag i praktikperioden.
- 2) Online Teams-møder: underviserne har ansvar for at booke online Teams-møder i de studerendes kalender, som ligger i praktiktiden. Der vil være et opstartsmøde, hvor de studerende de ser og snakker om introduktionsvideoen og starter samarbejdet om praksisopgaven. Derudover vil der være yderligere 1-2 møder, hvor de studerende mødes uden undervisere og samler op og erfaringsudveksler om løsning af den aftalte opgave. Underviserne giver løbende skriftlig feedback på de studerendes opgaver under hele forløbet. Der kører i alt to runder med introduktionsmøde og 1-2 opfølgingsmøder i én praktikperiode (oktober 2023-februar 2024), hvor der afprøves i.

- 3) Introduktionsvideo: underviserne sørger for, at de studerende har en introduktionsvideo tilgængelig, som beskriver, hvordan den digitale platform og de forskellige elementer anvendes fx opgavebeskrivelsen til deres praksisopgave.
- 4) Delt Word-dokument: underviserne opretter et delt Word-dokument, der fungerer som et samarbejdsdokument. I dokumentet skal de studerende samarbejde om en fælles praksisopgave. Dokumentet indeholder et link til en Padlet, som de studerende skal benytte undervejs. Heri skal de kommunikere de erfaringer, som de gør sig i praksis, når de afprøver spørgsmålene fra praksisopgaven.
- 5) Chat: Det er også muligt for de studerende at benytte chatfunktionen til kommunikation med hinanden i deres Teamgruppe undervejs i praktiktiden.
- 6) Opfølgingsmøde: Til næstkommende studieperiode efter praktikperioden (marts 2024) sørger underviserne for en opsamling af de studerendes opgaver fra praktikperioden - så det faglige indhold drøftes i fællesskab på tværs af klassen.

Dokumentation og evaluering af interventionen

Underviserne fører logbog fra oktober 2023 - februar 2024 for at afdække og dokumentere undervisernes opgaver og rolle i det online praksisfællesskab i løbet af processen for efterfølgende at kunne beskrive, hvordan det online praksisfællesskab organiseres (problemstilling 1).

Afprøvningen af det online praksisfællesskab evalueres af de studerende i marts/april 2024 kvantitativt gennem et spørgeskema til alle studerende i klassen (n=41), og efterfølgende et semistruktureret fokusgruppeinterview med 5-8 farmakonomstuderende, hvor fokus er på, hvordan de oplever studerende, at et online praksisfællesskab giver læring og understøtter, at viden anvendes af dem i praksis (problemstilling 2). Data analyseres kvalitativt via indholds- eller tematisk analyse.

Sideløbende med affoldes et gruppeinterview med de to undervisere, om hvordan de har oplevet deres rolle og opgaver i et online praksisfællesskab (problemstilling 3). Data analyseres kvalitativt via indholds- eller tematisk analyse.

Evalueringen er også beskrevet i tabellen herunder.

Problemstilling	Dataindsamlingsværktøj + kilde	Indsamlingstidspunkt
1. Hvordan organiseres det online praksisfællesskab? Herunder beskrivelse af indholdet i praksisfællesskabet og undervisernes opgaver	Logbog udfyldes af to undervisere	Oktober 2023-februar 2024
2. Hvordan oplever de studerende, at et online praksisfællesskab giver læring og understøtter, at viden anvendes af dem i praksis?	Kvantitativt spørgeskema Fokusgruppeinterview med 5-8 farmakonomstuderende	Uge 6, 2024 (februar) Slut februar-start marts 2024
3. Hvordan oplever underviserne deres rolle og opgaver i et online praksisfællesskab?	Gruppeinterview med to undervisere	Marts 2024

Formidlingsplan

Projektets resultater formidles i en videnskabelig artikel, hvis der fremkommer resultater, der giver værdi at formidle på denne måde. Desuden laves en præsentation, som kan bruges af Farmakonomuddannelsen og Forskning og Udvikling til formidling af resultaterne til studerende, apotekspersonale og andre interesserede. Præsentationen kan bruges til møder, og der optages en film om projektet og resultaterne. Resultaterne formidles også på relevante konferencer.

Projektorganisering og samarbejdsrelationer

Projektgruppe

Projektgruppens rolle i projektet er at følge og give støtte til gennemførelse af projektet. Projektgruppemøder afholdes i forbindelse med opstart, analyse af data samt i forbindelse med formidling af resultaterne.

- Jytte Muszynski, uddannelseskonsulent, Farmakonomuddannelsen
- Jakob Leedgaard, uddannelseskonsulent, Farmakonomuddannelsen
- Lise Rølmer Nissen, uddannelsesleder, Farmakonomuddannelsen
- Mette Skjøtt, uddannelsesleder, Farmakonomuddannelsen
- Sara E. Frantzen, udviklingskonsulent, Apotek – Kompetence, Udvikling og Forskning, Pharmakon
- Rikke Nørgaard Hansen, afdelingsleder, Apotek – Kompetence, Udvikling og Forskning, Pharmakon
- Charlotte Verner Rossing, udviklings- og forskningschef, Apotek – Kompetence, Udvikling og Forskning, Pharmakon

Hvis forudsætningerne for projektets gennemførelse ændres, drøfter og beslutter ledelsen på Farmakonomuddannelsen og i Apotek – Kompetence, Udvikling og Forskning, hvordan dette håndteres.

Arbejdsgruppe

Arbejdsgruppens ansvar er at gennemføre aktiviteterne i projektet, som beskrevet ovenfor. Arbejdsgruppen mødes løbende og aftaler, hvordan de forskellige aktiviteter gennemføres.

- Jytte Muszynski, uddannelseskonsulent, Farmakonomuddannelsen
- Jakob Leedgaard, uddannelseskonsulent, Farmakonomuddannelsen
- Sara E. Frantzen, udviklingskonsulent, Apotek – Kompetence, Udvikling og Forskning, Pharmakon
- Rikke Nørgaard Hansen, afdelingsleder, Apotek – Kompetence, Udvikling og Forskning, Pharmakon

Lise Rølmer Nissen og Mette Skjøtt, uddannelsesledere på Farmakonomuddannelsen kan inddrages i relevante beslutninger i arbejdsgruppen.

Tidsplan

Tidsplan beskrives i nedenstående skema.

Tidspunkt	Aktivitet (ansvarlig i parentes)
August-september 2023	Projektbeskrivelse udarbejdes (FoU)
September 2023	Godkendelse af projektbeskrivelse (Alle) Valg af klasse til afprøvning (FkU)
Oktober 2023	Opstartsmøde i projektgruppen (FoU)

	Logbogsskabelon udarbejdes (FoU) Opstartsmøde med studerende (FkU)
Oktober 2023 - februar 2024	Studerende i praktik og anvender det online praksisfællesskab (FkU) Undervisere fører logbog (FkU) Evalueringsredskaber til slutevaluering udvikles (FoU)
Uge 6 (februar) 2024	Spørgeskema til studerende udsendes (FoU)
I perioden 26. februar-8. marts 2024	Fokusgruppeinterview med 5-8 studerende (FoU)
Marts 2024	Gruppeinterview med to undervisere (FoU)
April-maj 2024	Analyse og sammenskrivning af data (FoU) Møde i projektgruppen om analyse (FoU)
Juni-september 2024	Formidling i artikel og præsentation (FoU) Møde i projektgruppen med formidling af resultater (FoU)

Referencer

1. Universitet, A., *Blended learning*. 2023.
2. Wenger, E., *Praksisfællesskaber*. 2004.
3. Jensen, S.M. and M.H. Behrendt, *Fem former for motivation. Opdag hvilken former for motivation du og dine kolleger selv bringer i spil i undervisningen*. 2014.
4. læringsportal, D., *Digitale teknologier i undervisningen på EUD – hvordan?* 2021.